

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefranktranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

Za dvig avtoritete

Razni nezdravi pojavi v naši državi povzročajo ne malo skrbi in tudi mnoge debate; zaradi njih se potочи mnogo črnila, in vse to z edinim namenom, da se omilijo, da se odpravijo. Vse se izprašuje kako ozdraviti nezdrave razmere? Vprašanje je lahko, a težji je odgovor.

Za ozdravljenje kateregakoli bolnega pojava, je potrebno predvsem poznati njegovega povzročitelja. Nikako ugibanje in eksperimentiranje ne more pomagati bolniku, dokler zdravnik ne ugotovi pravega povzročitelja bolezni, dokler ne odkrije okužljivih kali. Šele na podlagi takih povsem točnih ugotovitev je mogoče začeti z uspešnim zdravljenjem.

Isto kot za zdravnika pri bolniku, velja za one, ki so poklicani, da zdravijo nezdrave pojave in bolne razmere v našem javnem življenju. Ugotovljeno je, da je nujno potrebno dvigniti med našim narodom ljudsko moralno, obnoviti v njem vero v zakonitost in pravičnost, ker le tako se more pripraviti teren za nujno potrebno zboljšanje nezdravih pojavov.

Opazja se, da se pojavlja med narodom neka depresija — ki jo povsem tesno povezano spremlja nekaka apatija do vsega konstruktivnega javnega dela. Ljudstvo izgublja zaupanje, ki ga je včasih imelo do svojih voditeljev. — Nič čudnega! Dovolj je inteligentno, da lahko samo občuti, da je ono, kar je bilo včeraj sveto, danes brezpomembno, pred kratkim nedovoljeno, danes priporočeno, lani upoštevano, sedaj zavrženo; zgolj dejstva, ki tudi preprostemu človeku ne ostanejo prikrita, kajti ima jih priliko opazovati že par let in slep in gluhi bi moral biti, kdor bi vsega tega ne opazil. Komu verovati, je neizogibno vprašanje mase, a v notranjosti se kopiči nezaupanje — apatija, a iz tega izhajajoča popolna brezbrzičnost za obstoječe, je ugoden teren za nekaj nezdravega, nepravilnega.

Ko se sprašujemo po vzrokih, naletimo na splošen odgovor, da je povzročitelj vsega tega in takega stanja svetovna gospodarska kriza, ki je ustvarila popolno stagnacijo v vsem svetovnem, torej tudi v našem narodnem gospodarstvu. Ta stagnacija pa naj bi bila prav za prav pravi in edini povzročitelj bolnega stanja, ki gloda na našem narodnem telesu. Ta naj bi torej bila tudi vzrok včasih neznošnega stanja in vseh njegovih težkih posledic. Ni povsem brez osnove taka trditve, toda svetovna kriza ni in ne more biti edini povzročitelj in pospeševalec nezdravih pojavov. — Iščimo jih tudi druge.

Že nekaj let sem se pri nas skoraj sistematično ubija avtoriteta onih ljudi, ki naj bi bili med narodom najbolj upoštevani, najbolj spoštovani. In v vrste teh spada predvsem tudi učitelstvo. Res, najbolj spoštovan, najbolj upoštevan stan bi moral to biti, če bi hotel izvršiti vse naloge, ki se mu nalagajo. Prav gotovo bi svojo najvažnejšo misijo vzgojitelja naroda izvršil vse drugače, v vse večje zadovoljstvo samega sebe in vseh onih, ki mu nalagajo vedno največje naloge, če bi se mu stalno in sistematično ne ubijala, za njegov poklic in njegovo delo tako nujno potrebna avtoriteta. Ker pa je resnica le to, da se učiteljskemu stanu stalno krati ugled, jemlje avtoriteta in se zapostavlja za drugim, je nemogoče pričakovati tako nujno potrebnih lepih uspehov od njegovega dela. Zakaj?

Popolno učiteljevo osebnost označuje pedagogika za vzor pravega vzgojitelja, ki more prebroditi vse tožke in vpliva kot osebnost na otroka — svojega gojenca. Že tu je potrebna osebnost, ki predstavlja neomajno avtoriteto — osebnost, ki uživa zaupanje gojenca. — In za vzgojitelja naroda? Mar naj bo to človek, pred narodom razgaljen, oropan vsega dostojanstva svojega stanu, postavljen brez vsake moči, na milost in nemilost nizkotnih instinktov maščevalnosti z ene in zasmečevanju z druge strani? Ali more postati, ali more biti tak človek vzgojitelj naroda? Ali naj uči in vzgaja narod oni, katerega premostitev lahko izposluje včeraj gostilničar, danes trgovec, a jutri kateri drugi vaški mogotec? In tako stoji učitelj oropan vse avtoritete med mladino in narodom, ki jima je postavljen za vzgojitelja.

Od učitelja se zahteva, da bodi narodu iskren in dober svetovalec pri delu, bodi mu učitelj in vzgojitelj. Učitelj bodi tisti, ki stalno dvigaj med narodom vero v državo, njeno moč in veličino, vzgajaj ga k pravemu rodoljubju, dvigaj prosveto, pospešuj gospodarstvo, skratka skrbi za splošen napredek in dvig moralnega nivoja med narodom. Toda, ko se vse to zahteva od učiteljskega stanu, mu na drugi strani neodgovorni činitelji stalno in sistematično ubijajo avtoriteto, ponižuje se njegov ugled med narodom, krati se možnost vsakega tudi najpotrebnejšega in najkoristnejšega dela. Kako naj bo uspešno delo v katero nima narod že v naprej zaupanja — ker mu je odvzeta vera v osebo, ki naj to delo vrši. Pavšalna obrekovanja in očitki, ubijanje ugleda in kratenje avtoritete učitelj-

skemu stanu naleti namreč na neprijeten odmev med narodom. Kar je v očeh nekaterih prav in potrebno, opazuje množica, ki ni vprašana za svoje mišljenje in presoja po svoje — presoja objektivno — toda pravično in od dne do dne bolj izgublja vero v resničnost in pravičnost.

In kdo bo zopet poklican, da skuša vrniti narodu zgubljeno vero? Kdo bo pozvan, da zdravi težke rakrane na narodnem telesu, da popravlja težko bolno stanje? Učiteljsko, ki mu vedno pripada težka naloga biti svetovalec narodu v najtežjih primerih.

Toda po vseh teh razmotritvah se sme mo upravičeno vprašati, kje bo mogoče dobiti narodne učitelje, ki bodo mogli vrniti narodu vero v pravičnost, resničnost in poštenje, ki se mu sedaj na tako krut način jemlje? Kako bo mogel, stan s pavšalnimi obdolitvami in lažmi oropan vse avtoritete in narodnega zaupanja, ponovno si pridobiti to zaupanje? — Težak bo pravilen odgovor na tako vprašanje.

Za reorganizacijo publikacij Mladinske matice

»Naš rod« in publikacije Mladinske matice je prav za prav ustvarila splošna zahteva po šolskem listu, ki naj nadomesti nepopolno in nezadostno čtivo v šolskih čitankah in pa nagnjenje mladine do varijacije.

Nele učiteljsko, ki kontrolira naše mladinske izdaje, temveč tudi jaz sam, sem se stalno vpraševal, ali je naš mladinski mesečnik in ako so publikacije Mlad. matice zadostile tej zahtevi. Na žalost, sem si moral priznati, da ne. Kajti na 32. mesečnih straneh ni mogoče nakopičiti snovi, ki bi bila primerna za vse starostne stopnje naše mladine. Najbolj so se morali zanemarjati najmlajši, ker tvorijo le manjšo polovico čitateljev naših publikacij. Prejemal sem pritožbe in prošnje učiteljev elementarnih razredov, naj vendar vrstimo več snovi za 2. in 3. razred ter za drugo polletje 1. razreda. Povsem jim nisem mogel ustreči, ker bi mogel to storiti le na račun snovi za ostale starostne stopnje.

Izvršil se je tudi poizkus s šolskim listom, ki je še bolj drastično pokazal, da se s par časopisnih strani ne da služiti vsem.

Podobno je s knjigami Mladinske matice, ki jih redno izdaja vsako leto. Z večino knjig se more zadovoljiti le del mladih čitateljev, za ostali del so v snovi in stilu pretežki. Od štirih knjig je le ena dostopna najmlajšim.

Zaradi tega sem bil stavil odboru Mladinske matice naslednji predlog:

1. »Naš rod« naj se deli v dve samostojni mesečni publikaciji: Prva bodi namenjena najmlajšim in se v snovi oziraj na splošno časovno šolsko snov. Sestavki v tem delu naj bodo kratki, pestri in ilustrativno bogati. Druga naj obsega prilično podobno snov, kot jo je prinašal »Naš rod« do sedaj, pridobljeni prostor pa naj se izpolni s primerno prikrojenimi opisi aktualnih dogodkov, vendar tako, da bodo zopet izpopolnjevali predpisano šolsko gradivo.

2. Istotako naj se razdele redne publikacije Mladinske matice, ki jih izdaja vsako leto v juniju. Vsaka skupina naj prejme po tri knjige v obsegu do 16 tiskovnih pol. Naj-

In prav to nas dovede do enega, ne morda najmanjšega vzroka nezdravih pojavov med našim narodom.

Če hočemo torej med narodom zboljšati tako nezdravo stanje, je treba spoznati in proučiti vse povzročitelje, ki morajo biti na vsak način odstranjeni. Ako pa obstoja kje želja, vrniti slovensko učiteljsko v dobo »Hlapcev« in »Martina Kačurja«, bo moralo ostati le pri želji, kajti narod, ki je danes povsem drugačen nego pred petdesetimi leti bo sam obsodil nezdrave poizkuse. Ako bodo z narodovo sodbo prizadeti ravno povzročitelji, bodo le poželi ono kar so sejali.

Narod, ki ga hočemo očuvati zlega, ga dvigniti v kulturnem in gospodarskem pogledu, mora imeti učitelje osebnosti, ki bodo uživali njegovo zaupanje, a obenem zaščito z merodajne strani za svoje delo. Le tako učiteljsko, ki mu ne bo smel nihče kratiti nujno potrebne avtoritete, bo lahko obvarovalo narod pred marsikatero hudo posledico sedanjega težkega stanja. — Z.

VSEBINA:

Za dvig avtoritete.
Za reorganizacijo publikacij Mladinske matice.
Pomen psihoanalize za vzgojo.
Učiteljski tečaj za voditelje kmetsko nada-ljevalnih šol.
Dravska banovinska sekcija Jugoslovanske unije za zaščito dece.
Mi in I. mednarodni kongres za glasbeno vzgojo v Pragi.
LISTEK: Pasji bič. — »Četrta dimenzija.«
Splošne vesti. — Listi o prosveti, šoli, učiteljsstvu in JUU. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Zatorej otroka ne moremo pustiti na prvi le čutnosti polni stopnji, kajti sicer ne bo nikoli dosegel sodobne kulturne stopnje. Vzgoja mora odvaditi otroka prvotnih čutnih naslad in ga tako pridobiti za kulturo. Ampak to odvanjanje od prvotnih naravnih ugodij se mora izvršiti, če hočemo, da bo ostal otrok zdrav, brez nasilja, na lep način. Vsako nasilje se maščuje s trmoglavostjo in drugimi že omejenimi otroškimi napakami. Otroku je treba nuditi novih ugodij, da bo opustil in pozabil stara in prvotna ugodja; da se bo dvignil nad golo čutnost je treba res materinske ljubezni, da se ne bo preveč navezal na mater je treba družčine, iger, pravljic, da ne bo večno v pravljicnem svetu je treba počasnega navajanja v stvarno življenje. Nikoli pa se seve ne sme dopustiti, da bi bila prejšnja stopnja docela pozabljena; ne, zdrava duša nosi v sebi harmonijo najpestrejših strani naše duševnosti. Vse to pravilno navajanje h kulturi bo seve dosegel le oni vzgojitelj, ki je do sebe in gojencev (otrok) odkritosrčen. Zahteva po odkritosrčnosti gre kot rdeči pramen po vsej psihoanalitični vzgoji: le odkritosrčnost preprečuje potlačena doživlja in s tem vse poznejše zlo, le odkritosrčnost (ki je analitično sestavljena iz ljubezni in resnice) preprečuje vse konflikte med vzgojnikom in gojencem. Umljivo je radi tega, da zahteva psihoanaliza (ki pomeni v širšem smislu vsa psihoanalitična spoznanja) že v otroških letih zdravo in prirčno spolno vzgojo, odkrito besedo na spolna vprašanja. Tu se tokrat ne morem v vse to spuščati enako kot ne v odnos otrok do staršev in do bratov in sester, niti ne v krasen psihoanalitičen postopek z zločinci (primerjaj A. Aichhorn: Verwahrloste Jugend) in težkovzgojljivimi; prav na kratko hočem pravo vzgojiteljevo postopanje označiti s sledečim:

Vzgojitelj, ki hoče res vzgajati, mora biti zlasti sprva, ko otroka za kulturo šele pridobiva, nekako ljubezensko (libidinozno) nastrojen. Otrok se bo tako dolgo vdajal svojim užitek, dokler ne bo začutil ugodja tudi ob vzgojniku, ob njegovi dobroti. Vzgojnik mora otroka pridobiti najprej zase in nato od sebe k vsemu ostalemu življenju, to drugo pa se bo zopet posrečilo le tedaj, če se bo otroku res nudilo vseh vrst dobrin: s tem je psihološko dokazana pravilnost delovne šole, kajti z govoričenjem ali celo grožnjami ne bomo nikoli otroka dvignili; za kulturo, za zdravo in v jedru veselo delo za družbo bo otrok pridobil le z nenehim uvajanjem v stvarne potrebe življenja! Veselja do dela se ne da vcepiti s pridigami nego le z veselim delom!

Že po vsem navedenem lahko ocenimo vso važnost in ves pomen Freuda za vzgojo. Da se pri nas do danes ni našel človek, ki bi o njem spregovoril dobro besedo, da so nam podali njegove misli izpačeno, je pač kriv naš diletantizem in obravnava tujih avtorjev. Razumeti jih in pravilno presoditi, to naši ljudje za čudo ne znajo, znova in znova se vsemu novemu približujejo s kopico predsodkov, zato ni morda slučaj, če šele mladina hodi druga, ona upa — sončnejša pota. Kociper Stanko.

PEDAGOŠKI TEČAJ ZA UČITELJE NARODNIH ŠOL

Privedi v počitnicah pripravljani odbor smujočega se »Pedagoškega društva« v Ljubljani. Tečaj bo trajal teden dni in se bo vršil predvidoma v dneh od 17. do 22. avgusta. Obsegal bo predavanja o najvažnejših problemih sodobne pedagogike in pedagoškega dela. Predavali bodo priznani pedagogi-praktiki in teoretiki.

V eni izmed prihodnjih števil »Učiteljskega tovariša« priobčimo podroben program tečaja, imena predavateljev; kakor tudi pogoje za udeležence.

Priljubljeni odbor.

Opomba uredništva: V Ljubljani se snuje »Pedagoško društvo«, ki hoče združiti poleg interesov izmed osnovnošolskega učiteljskega tudi pedagoge iz vseh ostalih šolskih kategorij. Opravem časa prinesemo podrobnejšo poročilo o tem stremljenju.

Pomen psihoanalize za vzgojo

(Ob 80 - letnici Freuda.)

Dne 6. maja je obhajal osemdesetletnico svojega rojstva dr. Sigmund Freud, po rojstvu moravski Žid, ki je zaslovel kot dunajski zdravnik za duševne bolezni in kot ustanovitelj psihoanalize po vsem širnem svetu. Njegov pomen je velikanski, sodobnik mnogokrat sam ne ve, da je ta in ta misel, katero danes srečuje v znanosti ali v umetnosti ali vsakdanjem življenju, po izvoru Freudova misel. Psihoanalitični izsledki se v mišljenju sodobnega izobraženca postali marsikje, zlasti v tujini, že kri in meso.

Kaj je psihoanaliza? V ožjem pomenu besede pomenja psihoanaliza zdravilni postopek pri živčno (duševno) bolnih. Bolnik pripoveduje nad vse odkritosrčno in brez sramu večjemu zdravniku (in hkratu psihologu!) vse, kar mu nehoti prihaja v zavest. Freud uči, da nastopa živčna (duševna) bolezen tedaj, če se nekaterim sila močnim in navadno neugodnim doživljetjem prepreči tkzv. odreagiranje, t. j. sproščanje. Če se n. pr. otroku neka določena stvar vedno znova in znova ter celo s silo prepoveduje, ne da bi otrok to prepoved vsaj malo odobral, potem mora otrok svojo težnjo s silo v samem sebi potlačiti. Ta težnja pa še ne izgine radi tega iz duševnosti otroka, v podzavesti rovari še dalje in si najde izhod v kaki novi nerednosti otroka kot je to n. pr. grizenje nohtov, predolgo sesanje prsta ali peresnika ali česa drugega, med take nerednosti spada tudi igračkanje in vedno draženje spolovil (šele Freud

je pokazal, da je čutna naslada otroku važna zadeva in da doživlja neke vrste spolno ugodje že dojenček, kar sodobno mladinoslovje in polni meri priznava), močenje postelje, lažnivost in tatvine, boječnost, nasilnost, mučenje živali, zaniknost, kljubovalnost, egoizem, nemoč pažnje, grda pisava, zagrenelost in nevoščljivost itd. V težjih slučajih potlačitev svojih teženj nastopajo živčna obolenja, nevroze. Vse te doživljajske povzročene napake in boleznij ljudi po Freudovem mnenju in izkustvu ni moči drugače ozdraviti kot s sproščanjem v obliki psihoanalize, v obliki prostovoljne izpovedi. S tako sprostitvijo odpadejo namreč vsi bolezenski znaki, ki torej niso nič drugega kot v nove oblike odevajoča se nasilno potlačena stremljenja. S tem pa je že nakazana vsa psihoanalitična pedagogika: tako živčno bolnega kot težko vzgojljivega otroka je treba najprej sprostiti njegovih potlačeni doživljetij, ki ga silijo v nemoralna dejanja in ga nato uvesti v stvarno in normalno življenje, da bo postal zopet zdrav in vesel človek.

Razumevanje za vse psihoanalitično vzgojeslovje dobi človek šele ob poznavanju in razumevanju detinske in otroške dobe. Otrok pozna kot dojenček le čutno ugodje, katerega doživlja ob sesanju in ob draženju koncev prebavnih organov (erogene cone). Vsaka kulturna stopnja v razvoju človeštva pa pomenja opustitev takega prvotnega uživanja in iskanje in uživanje novih dobrin.

Učiteljski tečaj za voditelje kmetsko nadaljevalnih šol

Na banovinski vinarski šoli v Mariboru je pričel 20. aprila praktični kmetijski tečaj za voditelje kmetsko nadaljevalnih šol.

Tečaj sam je razdeljen v tri dele. Pričeti del traja do 16. maja, drugi del — teden dni — bo v juniju, a tretji del — tri tedne, pa v oktobru. Tečaj je zasnovan tako, da pride v prvem delu do veljave praktika živinoreje, poljedelstva, gozdarstva, vrtnarstva, čebelarstva, sadjarstva in vinarstva. V drugem delu posebno travništvo in tudi ostale panoge, v tretjem delu kletarstvo z vinogradništvom, sadjarstvo in tudi ostale panoge.

dvojno težko nalogo. Tam je treba najboljših učiteljev, saj naši slovenski ljudje vidijo še kaj radi tam preko le vse lepo in prav, ker naš sosed zna še danes omamljati, kot je znal to nekoč. In čas za to mu je ugoden!

Ravnatelj vinarske šole, znani kmetijski strokovnjak, g. Priol, je ob otvoritvi tečaja 20. aprila naglasil med drugim, da je kmetsko nadaljevalno šolstvo v dravski banovini na zavirljivi višini. Mi pa moramo gledati na to, da to šolstvo na tej višini ne samo obdržimo, nego ga še izpopolnimo. Naša naloga je to in brez nje naše delo ni popolno.

Udeleženci in vodstvo tečaja.

Dopolodne od 8. do 12. ure se vrši teoretičen, a od 14. do 17. ure praktičen pouk, bodisi na polju, v sadovnjaku, vrtu, hlevu ali pri čebelnjaku. Predavajo sami strokovnjaki in prepričani smo, da nam bodo podali mnogo praktičnih napotkov. Nastanjeni smo deloma v zavodu, deloma v gozdarski šoli in grajskem logu. Nad vse zadovoljni smo pod streho g. ravnatelja, ki je ljubeznivo poskrbel za to.

V tečaj je bilo sprejetih 30 učiteljev, ki so v pretežni večini kmetsko-nadaljevalne šole že vodili ali na njih vsaj poučevali. Tečajniki smo iz vseh delov dravske banovine, ponajveč pa iz obmejnih srezov, kar je vsekakor dobro, saj nam je ravno v obmejnih krajih treba ne le pedagoško najboljših učiteljev, nego takih, ki bodo mogli narodu tudi gospodarsko pomagati. Našemu kmetu pomagati do tega, da se bo znal sam gospodarsko dvigniti, da bo znal iz svoje grude iztisniti več in takšno blago, kot ga zahtevajo tržišča in da bo mirno zadilhal na svoji zemlji, bodi naša velika naloga. In kje je potrebna taka vzgoja bolj kot v obmejnih krajih, kjer ima učitelj

Naš kmet stopa iz svoje konzervativnosti, razmere ga silijo k temu, da sledi duhu časa. Pomagajmo mu na tej poti. Kr. banska uprava daje letno velike zneske za kmetsko nadaljevalne strokovne učiteljske tečaje, ki bodo gotovo rodili bogat sad. Naše kmetsko nadaljevalne šole bodo, pod vodstvom strokovno dovolj usposobljenih voditeljev mogle v bodoče še zadovoljiveje in uspešneje vršiti nalogo, ki so si jo postavile.

Ob tej priliki je treba poudariti, kako velike važnosti so kmetsko nadaljevalne šole, ki jih po našem podeželju vodi osnovnošolsko učiteljstvo. Delo v kmetsko nadaljevalnih šolah spada vsekakor med najkoristnejše učiteljevo izvenšolsko delo. Tu se mu nudi najboljša prilika spoznavati kmetove težave in potrebe in lahko zastavi svoje delo v oni smeri, kjer je njegova pomoč, njegov nasvet najbolj potreben.

Kakor kmetsko, tako je vse ostalo nadaljevalno šolstvo sestavni del narodne šole in zato je prav, da se učiteljstvo na posebnih tečajih izpopolnjuje za vodstvo takih nadaljevalnih šol, ker s tem vrši svojo nalogo narodnega učiteljstva.

S. Ljubo.

Dravska banovinska sekcija Jugoslovanske unije za zaščito dece

Vprašanje dečje zaščite v Sloveniji postaja zadnja leta vedno bolj aktualno in zahteva prav posebnih ukrepov. Vkljub temu, da se je skrb za mladino v Sloveniji pojavila že zelo zgodaj, saj segajo prvi početi že par stoletij v preteklost, in vkljub temu, da imamo danes pri nas okrog 300 društev in ustanov s podružnicami razporejenih po vsem teritoriju dravske banovine, se vendarle vedno bolj opaža, da ves ta ogromni aparat, ki je številčno gotovo na višku, ne daje onih rezultatov dela na področju dečje zaščite, ki bi bili časa, razmeram in potrebam primerni. Da

je temu iskati vzroka predvsem v splošni finančni krizi, so si edini vsi, ki se bavijo s tem poslom. Toda edini vzrok v zastoji in pomanjkljivosti uspehov pa ne obstoja samo v pomanjkanju finančnih sredstev, marveč, in to v pretežni meri, v tem, da vsa ta društva vkljub vsej požrtvovalnosti posameznikov niso mogla razviti svojega udejstvovanja v skupnem načelnem in osnovnem pravcu dečje zaščite, ker ni bilo nikogar, ki bi imel točen in podroben pregled vsega, kar se je ukrenilo v prid naših otrok. Na podlagi take ugotovitve stanja otroške zaščite pri nas, bi bilo

Pasji bič

Sredi zemlje je sedel na prestolu nekdo, ki ga niso ljudje nikdar zares spoznali, čeprav se je marsikomu zdelo, da ga je že nekje videl. Bil je velik, širokopleč in močan, da bi nosil lahko nebo na ramenih, trdega obraza in mrzlih oči. In imel je prečudno navado: človek se je zazrl vanj, gledal ga je nekaj časa in zdelo se mu je, da se je na prestolu sedeč v nekaj trenutkih čisto izpremenil, komaj vidno sivkasta prevleka na obrazu je izgubila barvo in zažarela rdeče, čez trenutek spet modro ali zeleno, kakor je pač sijalo sonce. Tistemu neznanemu, ki je sedel na prestolu in držal v rokah vaje ter mogočno vzravnal gledal po zemlji, ljudje niso vedeli imena, rekli so mu kratko gospod. Plašni so hodili mimo njega, preveč pa niso hoteli, zakaj se zmeraj je žvela v srcih zavest, moči in ponosa je bilo še tudi dovolj v ljudeh.

Gospod pa ni imel biča. Zamahoval je s težko roko, kadar je ukazoval, a roka ni segla ljudem prav do srca, videli so gosposko mogočnost, čutili je niso, videli so ukazujoče oči, sami so se pa še naprej premikali leno in zaspano. Gospoda je glodala jeza, težka žalost je legala vanj, a preden ga je popolnoma objela, se je stvar sama uredila.

Prišel je eden izmed množice, Janez izpod Hriba so mu rekli, natihoma se je približal gosposkemu prestolu, pokleknil skrivaj predenj in zaprosil za košček belega kruha, za kos rumene pogače. Ovsenjaka se je že navečal, zdelo se mu je tudi, da ga ne režejo po postavah, star je že in zmeraj je bil zadosti rodoljuben in ponižen, da zasluži košček pogače. Gospodu so se zasvetile oči, hlastno je prikimal in dal prosjaku kos pogače.

»Toda,« ga je spomnil, »za plačilo jermen iz hrbita.«

In pustil je Janez izpod Hriba, da so mu izrezali jermen, tenak jermenček, pozabil je na bolečine ob pogači ter odhitel, le hoditi ni mogel več kot bi bilo človeško in spodobno, nekoliko upognjen je bil, kakor bi nesel na hrbitu težko breme.

Pa ni bilo dolgo, razneslo se je vse o jermenu in o pogači, ljudje so se zasmehljivo ozirali za Janezom izpod Hriba, a sami so se umikali v temo in hiteli k prestolu sredi zemlje in na vse pretege moledovali za košček pogače. Gospod ni nikogar prežrl, če je imel lep obraz ali ne, tudi za sorodstvo se ni zmenil, niti za legitimacije, prečudna dobrotljivost je sijala iz njegovih oči, dvigal je roke, kakor bi blagoslovljal klečeče, delil je kose rumene pogače, z vsakim kosom je pa dal izrezati s hrbita jermen, tenak jermenček. Krvave kaplje so padale na tla, na pesek pred prestolom, a niso nikogar motile, bile so kot rdeče rože, znanilke novega, lepšega življenja. Gospod se je smehljaj in smehljaj, vse barve so se prelivalo v njegovem obrazu, zdaj modra, zdaj črna, zdaj rdeča, nato spet zelena, vsaka barva je napolnila ljudi z novim zaupanjem, stegali so roke, nič več niso prosili skrivaj. Kar je bilo prej sramota, je postalo zdaj počaščenje. Počasi so se vsi zvrstili, kar jih je hotelo pogačo. Pestovali so jo v naročju, posedali ob potih in se mastili z njo.

Gospod je pa gledal v daljavo. Črna množica ljudi je še temnela pod hribi, ni se premaknila, kakor zid je slonel ob pobočjih hribov in čakala.

Gospod je vzdihnil: »Nikogar več ne bo!« Ozrl se je na kup krvavečih jermenov. Potem je dal oklicati, naj se oglasi, kdor zna splesti bič iz jermenov. Ni še glasnik končal s klicanjem, že je priteklo na stotine tistih, ki so dobili pogačo, vsi bi radi pokazali, kako se splete dober bič. Gospod je odrazil naj-

Znana solidna trrdka

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

naznanja cenjenim damam in gospodom, da je dospela ogromna količina krasnega volnenega blaga za damske plašče, kostume in obleke. Za gospode pa najfinejši karn-garn, blago za površnike in športne obleke

Brezobvezen ogled!

Najsolidnejši nakup!

še možno pokazati na vse nedostatke in vrzeli, obenem pa tudi z uspehom dati navodila in nasvete, kako naj bi se ti nedostatki odpravili. Hibe otroške zaščite so se pokazale v vseh državah, kjer imajo razpredeno zadevno akcijo. Da bi se to odpravilo, so se ustanovile zveze ali unije, ki naj bi z nekakšno regulacijo pomagale usmeriti delo v plodonosno smer. Potrebe pa so pokazale, da tudi to ni dovolj, marveč, da je treba ustanoviti nekako vrhovno inštanco, ki bo imela pregled vsega dela na polju otroškega skrbstva. Tako se je ustanovila Mednarodna unija za zaščito dece v Ženevi, ki je l. 1922. tudi izdala znano »Ženevsko deklaracijo o pravicah otroka«.

Tudi v Jugoslaviji in posameznih banovinah se je opazila ta pomanjkljivost, zato se je ustanovila v preteklem letu v Beogradu na predlog društva Rdečega križa in štiridesetih društev in ustanov, ki se bavijo z dečjo zaščito, zveza z naslovom »Jugoslovanska unija za zaščito dece«. O njenem prvem kongresu 30. novembra in 1. decembra lanskega leta je obširno poročal tudi »Učiteljski tovariš«. Po čl. 28. pravil Unije se ustanove tudi banovinske organizacije s sedežem po banovinskih centrih.

Občni zbor naše »Dravske banovinske sekcije jugoslovanske unije za zaščito dece« se je vršil pretekli teden v prostorih Rdečega križa v Delavski zbornici. Občni zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora in poverjenik Glavnega odbora Unije g. dr. Viljem Krejčič. Občnemu zboru so prisostvovali delegati banske uprave, oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, mestne občine, zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, dravskega banovinskega odbora Rdečega križa in delegati sledečih društev in ustanov: Dečjega in materinskega doma kraljice Marije, Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani, Kola jugoslov. sester v Ljubljani in Celju, Telesno-kulturnega in izobraževalnega društva »Atena«, Banovinskega dečjega doma v Ljubljani, Društva skrb za mladino v Ljubljani, Zavoda za popljševanje in vzgajanje mlajših nedoletnikov v Ljubljani, Društva Dom visokošk. Dravske župe skavtov, Društva za varstvo otrok in mladine v Zagorju. Društvo se je v smislu oblastveno in od centralne Unije odobrenih pravil po soglasnem sklepu ustanovilo in si izvolilo soglasno naslednji odbor:

Predsednik odvetnik g. dr. Oton Fetič, podpredsednik odvetnik g. dr. Viljem Krejčič, tajnik učitelj tov. Vojko Jagodič, njegov namestnik gđc. cand. phil. Fides Novy, blagajnik g. Franjo Starman; odborniki ga. Vida dr. Novakova, ga. Minka Kroftova, g. višji sodni svetnik Oton Vidic in g. Miroslav Urbas. V odboru so zastopani po svojih delegatih še: Banska uprava, odd. za socialno politiko in narodno zdravje ter prosvetni oddelek, mestna občina ljubljanska, Zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani in Dravske banovinski odbor Rdečega križa. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: ga. prof. Marija Željeznova-Kokalj, tov. Miroslav Zor in šol. upravitelj tov. Alojzij Kolenc iz Zagorja.

Program banovinske sekcije, ki vsebuje predvsem izvedbo Ženevske deklaracije je po svojem delu in zahtevah z ozirom na slovenske potrebe zaščite dece ogromen. Sekcija ga bo skušala izvesti po svojih najboljših močeh zanašajoč se na razumevanje javnosti in predvsem onih, ki imajo posla in smisel za zdravstveno, moralno, pravno, gmočno ali vzgojno zaščito otrok, saj postane lahko član Unije vsako društvo ali zveza, ki se bavi posredno ali neposredno s katerokoli panogo dečje zaščite.

Skraini čas je, da postane vprašanje naše mladine in sploh bodočih generacij eno najbolj upoštevanih in največje obzirnosti potrebnih vprašanj. In skraini čas je že tudi, da se preživijo tisto staro pojmovanje otroškega skrbstva, ki obstoja iz samega životarenja od danes do jutri in da se namesto te stare neživljenjske in nesodobne miselnosti postavi nova, da je namreč treba izvesti brez oklevanja najširokogrudnejšo socialno reformo, v kolikor današnje razmere vplivajo povsem negativno bodisi direktno ali indirektno na zdravstveno, moralno ali vzgojno rast otroka. Da je najbolj pereče socialno vprašanje ravno izkoriščanje mlade delovne sile, brezposelnost, nesmotrta razdelitev dobrin, pomanjkljivo zavarovanje itd. in da teži vsa teža dela Unije ravno na rešitvi teh problemov, je jasno. Zakaj končna rešitev problema otroške zaščite obstoja pač v tem, da se zagotovi vsaki družini njen materialni obstanek — skratka, treba je dvigniti društveno zajednico na stopnjo socialne pravičnosti!

In v tem smislu bo skušala izvajati Dravska banovinska sekcija Jugoslovanske unije za zaščito dece svoj program.

UPRAVITELJI (CE)
se naprošajo, da posredujejo pri svojih krajevnih šolskih odborih, da poravnajo ti zaostalo naročnino POPOTNIKA, ki sega še danes v visoke tisočake.

Opomine s priloženimi položnicami so prejeli vsi. Poslužite se teh, ako hočete, da bo uprava v redu.

Blagajnik JUJ

T v r d k a

A. ŽIBERT

je preselila svojo

MODNO TRGOVINO

s Kongresnega trga št. 9 v

PREŠERNOVO ULICO

v bivši lokal tvrdke H. Suttner zra-
ven franciškanskega samostana

bolj vsiljive in izbral močnega človeka z ognjenimi očmi:

»Daj, stopi ti bliže, spleti ga, takega mi spleti, kakor ga še ni videl svet, kakor ga še ni občutil človeški hrbet.«

Človek brez pogače je priskočil, oči so se mu vdano zasvetile, molče je prikimal in začel hlastno plesti. Prsti so se mu pregibali kakor še nikoli v življenju, stiskal je jermene, zategoval jih, kakor bi se veselil bolečin, ki jih bo prizadejal bič. Preden je pretekel potrebni čas, je bil bič napravljen. Človek ga je izročil gospodu, in ga hvaležno gledal, ker mu je dopustil tako veliko delo. Gospod je pa vzel bič v roke, v trenutku so izginile vse megle, ki so ležale nad prestolom. Gospodov obraz je izgubil barvo, ostal je na njem le večni odsev vladajočega in ukazujočega, oči so se mu zaostriše, ustnice stisnile, vzdignil je bič, zamahnil z njim in zaklical:

»Naprej, vi sužnji narodov, izkazalo se je, kako naj živi svet! Jaz vam dobroto, vi meni bogastvo, jaz vam življenje, vi meni pasji bič, jaz vam pogačo, vi meni oblast!«

In vsi so začutili pekočo bolečino na hrbitu, kakor še nikoli poprej. Bolečina je rasla, prerasila je srce, prekrila kosti, večala se je in večala vse do današnjega dneva, kajti to vse se je zgodilo že davno, davno in ne more nikdar več usehniti.

Winkler Venceslav

»Četrta dimenzija«

Na šolskem vrtu pri čebelnjaku.

»Zdi se mi, da živimo že sedaj v onem prerokovanem in do sedaj še malo znanem štiridimenzionalnem svetu,« ogovori mlajšega tovariša priletel šolnik, ki je že več rodov spravil do kruha.

Mlajši se žgane in osuplo reče: »Kako? To je vendar svet, katerega si niti predstav-

ljati ne moremo, ki je vendar fantastičen, plod eksaktnih ved, svet prebrisanih matematikov.«

»Res je! Prav imaš, previsoka domišljija, ne znamo se vsaj malo dvigniti iz navadnega življenja. To je sicer svet bodočnosti, pa vendar že svet sedanjosti, saj nas premotrivajo ljudje s prav posebnih stališč — s točk štiridimenzionalnega sveta.«

»Ne razumem.«

»Ljudje nas premotrivajo s stališča svojih posebnih nazorov, z oglišč, ki so daleč od našega življenja in segajo že v fantastičen svet, v svet bodočnosti.«

»Nazori? Oglišča? Bodoči svet?« vprašuje mladenič.

Po kratkem molku: »Tovariš, vem, da ti je štiridimenzionalni svet prav tako nedosegljiv, kakor nazori gotovih ljudi. Postaviti v oglišče treh pravokotno stikajočih se premic še eno premico v kotu 90 stopinj, ne da bi šla ta v že treh danih smereh, je isto kakor nazori ljudi, ki trde, da je belo črno ali obratno. In vendar najdeš ljudi, ki verujejo v eno ali drugo in ki tudi s tega stališča sodijo dejanja drugih.«

»Čudaki,« bruhne iz mladega učitelja.

»Oni vidijo v našo skrito notranjost, za njih ni ploskev. Raz svojih točk višjega sveta nemoteno gledajo in brskajo po naših možganih, čitajo še tako skrivne misli, nagibe, dejanja v rojstvu, naše težje, itd. Vse to seveda razodevajo radovednežem.«

»Čudno, hm.«

S povzdignjenim glasom je starček nadaljeval: »Vidijo pa tudi vse naše grehe — resnične in neresnične — vidijo našo slabost za izvenšolsko delo, naše hlapčevstvo do režimov in še tako skrito versko in politično prepričanje. Najskrivnejšo misel pretvorijo s svojimi tridimenzionalnimi možgani v slabo dejanje!«

Mi in I. mednarodni kongres za glasbeno vzgojo v Pragi

Prof. Leo Kestenberg, po naročilu Društva za glasbeno vzgojo v Pragi organizator I. mednarodnega kongresa za glasbeno vzgojo v Pragi, je naloge in smernice, ki bi se naj imele rešiti in obravnavati ob tej priliki, v članku »Warum allgemeine Musikerziehung« (Der Auftakt) utemeljil približno tako-le:

Se nedavno je bil smoter celotne izobrazbe usmerjen na sife duha in razuma. Učni načrti glavnih predmetov so bili sestavljeni tako, da so predpisovali primerni kvantum najpotrebnejšega praktičnega znanja, ki ga naj pridobi mladi človek v šoli za svoje bodoče življenje. Znanstveni pouk je zavzemal torej najvišje, najjačnejše mesto v šoli. Pedagoška reformna stremeljenja, ki so se začela že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in ki so poglobila nauke Komenskega, Rousseau-a, Goetheja in Pestalozzija, hočejo pa sorazmeren harmoničen razvoj znanstvenih in srčnih sil. Idealna slika humanistične vzgoje dobiva drugačno lice. Antiko naj ne reprezentirajo samo grški nepravilni glagoli in latinska sintaksa, temveč naj utesniči zahteve, ki jih Platon v svoji »Državi« oznanja, t. j. splošno vzgojo naj pronicajo enakomerno tudi muzičski in gimnastiški elementi. Poudarjanje vzgoje vsega človeka samoposebi privede do tega, da se stvariteljskim silam, ki jih vsaj kot kal vsebuje vsak normalni indidividij bodisi v kakršnikoli obliki, začne posvečati več pažnje kot doslej. Iščemo poti in sredstva, ki naj sprostite zakopane sile vsakega človeka, da se udeležujejo in izžive. Odkriva se »otrokova ženialnost«, zdi se, da je napočilo »stoletje otroka«. V takem vzgojnem prizadevanju zavzema zlasti glasbeni element svojevrstno mesto. Ne bo dolgo časa trajalo, ko bomo spoznali v zvezi ritmike z gimnastiko, v glasbeni improvizaciji in izobrazbi sluha, v navodilu k zavednemu poslušanju in primavistnemu petju v zboru splošno dušo oblikujoče vrednote. Ves kompleks je smatrati kot poživljenje glasbene samodelavnosti, kot pričetek muzikalnega aktiviranja vsega naroda, kot protitež k dose-danji pasivnosti redkih poslušalskih vrst in k tehiziranju in propadanju glasbenega življenja. To je tudi odgovor na vprašanje, zakaj danes sploh zahtevamo glasbeno vzgojo za vse in za vsakega, saj je ta v tesni zvezi s političnim, gospodarskim, pedagoškim in umetniškim preobrazovalnim procesom naše dobe. Glasbena vzgoja današnjega časa stremi za tem, da bi našel vsak človek kakršnikoli dostop do muzike, ker spada muzičsko-muzikalna izobrazba k splošni vzgoji, kakor pisanje, čitanje, računanje. Torej: pobijanje glasbenega analfabetizma. Vedno več prostora v glasbeni vzgoji zavzemajo tudi pevski krogi in igre, gimnastične in ritmične skupine, glasbeni kolektivi. Končno zahtevajo vse moderne glasbenovzgojne metode oživotvoritev spečih glasbenih stvariteljskih sil, vodijo do zavednega notranjega osvobođenja, s čimer se odpovedujejo vsakemu drilu, mehaniziranju, ter zunanjim tendencam in paradam. Reformatorji glasbene vzgoje zahtevajo splošno glasbeno vzgojo, ker se zavedajo njenih velikih socialnih in etičnih vrednot, ki so neprecenljive vrednosti pri konkretni vzgoji in pomirjivni resnično svobodnega človeštva zlasti v današnjih razburkanih in mir narodov ogrožajočih časih.

Da bi prišlo do praktičnega izkaza take in podobne ideje ter njih uresničenje, je bilo lani ustanovljeno v Pragi pod predsedstvom ministra dr. Krofte »Društvo za glasbeno vzgojo«. Ze leto pa je sklicalo v prvih aprilskih dneh, od 4. aprila do 9. aprila, pod patronažo predsednika republike dr. Beneša I. internacionalni kongres za glasbeno vzgojo v Pragi. Na kongres so bile povabljene vse kulturne države. Med njimi seveda tudi Ju-

goslavija. Ni namen mojega spisa podati detajle kongresa, ki jih le deloma poznam, ker sem se pred zaključkom vseh kongresnih prireditve moral s »Trboveljskim slavčkom« odpotovati.

V glavnem je kongres nosil informativni značaj. Prikazal je udeležencem, ki so bili skoro izključno le glasbeni pedagogi in strokovnjaki, stanje glasbene vzgoje v posameznih pri kongresu sodelujočih državah potom referatov in praktičnih nastopov posameznih šolskih, a tudi izvenšolskih pevskih instrumentalnih in plesnih skupin, nazorno predočil sodobne glasbeno-vzgojne metode, predebatiral številne predloge in načrte glede bodoče smotrne glasbene vzgoje, v obširni razstavi pokazal glasbene vzgojne pripomočke, knjige, zbirke itd. posameznih držav, ter priredil vrsto izredno uspešnih glasbenih predavanj in koncertov, ki so bili skoro vsi posvečeni glasbenovzgojnemu namenom kongresa.

V prvi vrsti bo naše ljudi zanimala udeležba Jugoslavije na kongresu.

Ze lani je prejel tovariš Avgust Šuligoj, zborovodja doma, a tudi na Čehoslovaškem ter na Dunaju odlično poznanega mladinskega zbora »Trboveljski slavček«, na željo praviljalnega odbora za letošnji mednarodni kongres od našega prosvetnega ministrstva časten poziv, da se kot reprezentant jugoslovenskih mladinskih zborov udeležijo kongresa. Koliko je bilo treba priprav, dopisovanja ter osebnih intervencij s Prago in Beogradom, prošenj za primerno subvencijo, truda za zbiranje preostale, za potovanje potrebne vsote, negetih vaj zbora za čim najdojstnejši nastop v Pragi, dela za dokončno fiksiranje programa ni vsega mogočega drugačnega prizadevanja, vse to bo vedel najbolje povedati g. Šuligoj sam. Za oficijelnega delegata je prosvetno ministrstvo določilo univ. prof. dr. Miloje Milojevića. On je imel nalogo internacionalnemu poslušalstvu orisati stanje glasbene vzgoje na vseh naših šolskih zavodih ter podati sliko našega sodobnega splošnega, a predvsem šolskega glasbenega stanja. Njegovo predavanje naj bi zaključil in s primer-nim pevskim nastopom ilustriral »Trboveljski slavček«. Ker pa se referent ni nameraval približje razgovoriti o mladinskih zborih in še posebej o »Trboveljskem slavčku«, čigar ustanovitev, razvoj in delovanje je brez dvoma odločilne važnosti za sodobni razmah vsega jugoslovenskega mladinsko-glasbenega dela, je kongresno vodstvo v sporazumu s Šuligojem naprosilo mene, da pripravim in uvedem nastop »Trboveljskega slavčka« pri prvem in za to odločilnem nastopu. »Trboveljski slavček« pa se ni naravnost odpeljal v Prago. Mimogrede se je ustavil v Českih Budjevičah. Z njim je šel tovariš Drago Supančič, ki je imel zelo težavno in naporno nalogo skrbeti za ureditev potovanja, potnih dokumentov, vozniških listov, prenočišč, prehrane in sto in sto drugih, na videz morda ne važnih, a kljub temu prepotrebni stvari. S »Slavčkom« je potovalo 5 tovarišev spremeljalcev, dalje slikar Miha Malčič kot poročevalec za »Slovenca«, komponist prof. Slavko Osterc in jaz, ki sem bil povabljen na kongres od njegovega vodstva kot novinarski poročevalec in, kot že povedano, tudi v zadnjem hipu naprosen drugi referent. Budjeviški prijatelji, ki so poznali »Slavčeka« že iz za prve njegove koncertne poti po Češko-slovaški, so nas pristružno in gostoljubno sprejeli. »Slavček« je priredil v Budjevičah dva, v vsakem oziru izvrstno uspešna koncerta, 4. pa se je na vse zgodaj odpeljal v Prago, ker je bila popoldne v parlamentarni dvorani slavnostna otvoritev kongresa. Po svojih delegatih je bilo zastopanih na kongresu 14 držav: Belgija, Danska, Estonija, Francija, Japonska, Jugoslavija, Nizozemska, Avstrija, Rumunjska, U. S. A., Španja, Švica in Velika Britanija ter tudi delegat Društva narodov g. André Coenoy. Videl sem se prof. Kamburova iz Bolgarije in nekaj drugih interesentov in opazovalcev iz najrazličnejših strani sveta.

Drugi dan, v nedeljo, 5. aprila popoldne je »Trboveljski slavček« privikrat nastopil, in sicer v Smetanovi dvorani dvakrat zaporedoma, ob 2. in ob 4. uri. Tedaj je priredil Pomladek Rdečega križa pod protektoratom mestnega šol. odbora za praško šolsko deco dva koncerta. Sodelovali so vsi zagranični pevski zbori in instrumentalni zbori češkoslovaške mladine. Poleg »Slavčka« smo slišali pevski zbor znamenite »Kobenhavns Folke-musikkole« iz Danske, pevski zbor »Volks-musik School« iz Amsterdama na Nizozemskem, mladinski dekljski zbor »Elena Doamna« iz Bukurešte in dekljski zbor »Schweizer Jugendgruppe«. Ze takoj pri tem nastopu smo ločili dva tipa pevskih zborov: prvi, ki je v svobodni disciplini in rahli organiziranosti podajal pesmi v eno, dvo- in večglasju, poudarjajoč v prvi vrsti svojo splošno glasbeno vzgojo in naobrazbo, ne da bi se poglobljaj v pevske finese, dinamične, melodične in interpretacijske podrobnosti, ki je pel, kakor poje narod s stoletno glasbeno tradicijo in drugi, koncertni, strogo disciplinirani, uniformirani zborški tip s frapantno peysko tehniko, z umetniško izklesanim petjem, o katerem nekateri pedagogi dvomijo, da je svoje uspehe dosegel s smotrnim glasbenim poukom in te uspehe pripisujejo mehničnemu drilu. K temu tipu sta spadala rumunski dekljski pevski zbor ter »Trboveljski slavček«. Oni, ki pozna petletno delo »Trboveljskega slavčka« pa ve, da je svoje uspehe dosegel po mukopolni resni, tehtni in dosledni glasbeni vzgoji svojega trudoljubnega in glasbeno močno nadarjenega učitelja Šuligoja. Pri obeh koncertih se je »Slavček« odrezal prvovrstno ter je odnesel prvenstvo.

(Dalje prihodnjič.) Emil Adamič.

Splošne vesti

SEJA GLAVNEGA ODBORA JUU.

Na osnovi čl. 18. pravil Jugoslovenskega učiteljskega združenja čl. 5. poslovnika in sklepa izvršnega odbora z dne 18. aprila 1936. se bo vršila seja glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega združenja 31. maja, 1., in 2. junija 1936. v Beogradu, Kralja Miljutina ul. 66, ob 9. uri z naslednjim

dnevni redom:

1. Poročilo predsednika JUU.
2. Poročilo tajnika in referentov JUU.
3. Poročila predsednikov sekcij JUU in sicer:

I. Narodna osnovna šola: a) socialni položaj otrok; b) vzgoja in izobrazba otrok; c) ovire pri vzgoji; d) materialna stran šole.

II. Narodni učitelj: a) šolsko in izvenšolsko delo; b) državljanske pravice in dolžnosti; c) odnosi napram narodu in napram oblastem; d) pravni položaj učiteljstva; e) materialni položaj.

III. Šolsko nadzorstvo.

IV. Učiteljska organizacija: a) bližnji in daljnji smotri; b) idejno delo za dosego smotrov organizacije; c) administrativna stran organizacije; d) idejna bližina in sodelovanje.

4. Poročila o uredbah: a) o vzdrževanju šol; b) o disciplinskem postopku za učiteljstvo narodnih šol; c) o šolskih učbenikih; d) o višji pedagoški šoli (priprava šolskih nadzornikov in učiteljev za defektno deco); e) o gospodinjstvih šolah in tečajih. Ostala vprašanja finančnega zakona za l. 1936/37.

5. Učni načrt in program za osnovne in višje narodne šole.

6. Personalna prosvetna politika in izvajanje »Osnovnih načel personalno prosvetne politike in intervencij JUU« in učiteljska stalnost.

7. Organiziranje sekcijevskih počitniških tečajev v svrhu utrjevanja stanovske ideologije po »deklaraciji o smeri stanovske politike JUU« in programatičnega, sistematičnega dela v organizaciji in izven nje, kakor tudi organiziranja pedagoških ekskurzij v inozemstvo.

8. Nova pravila JUU, splošni poslovnik, poslovnik za skupščine in zborovanja JUU, poslovnik stanovskega razsodišča in njihova izvedba.

9. Sklicanje banovinskih sekcijevskih skupščin JUU.

10. Mednarodni kongres učiteljske internacionale iz Pariza v Beogradu — avgusta 1936. — Vseslovska učiteljska zveza.

11. Kraj, čas in dnevni red XVI. glavnih skupščin JUU.

12. Proračun JUU za 1936/37.

13. Poročilo nadzornega odbora JUU.

14. Predlogi glavnega odbora za glavno skupščino.

15. Vprašanja in predlogi.

— Veliko zborovanje učiteljstva se bo vršilo v prvi polovici meseca junija v Rogaški Slatini. Doselej je svojo udeležbo prijavilo 8 sreskih društev. Pedagoško predavanje je prevzel g. profesor Šilih iz Maribora, poročilo o stanovskih zadevah pa bo podal tovariš predsednik Dimnik. Pričakovati je tudi nekaj udeležbe iz savske banovine.

— Reforma učiteljske izobrazbe v Jugoslaviji. JUU v Beogradu je izdalo IV. zvezek pedagoške biblioteke, ki vsebuje misli o reformi učiteljske izobrazbe v Jugoslaviji od Dušana Priče, urednika »Narodne prosvete« in prof. Gustava Šihaja. Brošura stane 4 Din in se naroča pri JUU, izvršni odbor Beograd, Kralja Miljutina 66.

— Praktični učiteljski izpit na državni učiteljski šoli v Mariboru, ki se je vršil v dneh od 20. aprila do 27. aprila 1936. pred izpitnim odborom pod predsedstvom direktorja Kadunca Frana, so položili sledeči učitelji-pripravniki: Burja Ljudmila iz Strukovca, Čede Amalija iz Pristove, Gajšek Nada

iz Tepanja, Hojer Irma iz Sv. Jurija ob Taboru, Kolšek Miran iz St. Janža na Drav. polju, Kosi Anton iz Beltincev, Mikuž Stanko iz Sv. Pavla pri Preboldu, Novak Tatjana iz Martjancev, Pepelnjak Ivan iz Nove Cerkve, Rotmann Ervin iz Sv. Jurija, Serajnik Ivan iz Sladkega vrha, Strnad Rudolf iz Tinja. Dve kandidatini ter en kandidat so bili reprobirani.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v počastitev 25-letnice neumornega delovanja dirigenta g. Zorka Prelovca dne 8. t. m. ob 20. uri v Filharmoniji koncert, ki ga vodi slavljeneec sam. Na vzporedu so samo slavljeneceve pesmi. — Tovariši in tovarišice! Počastimo s posetom koncerta prijatelja našega stanu.

— Jugoslovenske narodne pripovetke. Jugoslovensko učiteljsko združenje v Beogradu je osnovalo, v smislu sklepa sarajevske skupščine Mladinsko maticico. Kot prva knjiga te maticice so izšle »Jugoslovenske narodne pripovetke«. Knjiga ima 80 strani z 25 slikami. Cena knjige je 5 Din, a da bi prišli do knjige tudi siromašnejši otroci, se pošlje za vsakih poslanih 20 Din 5 knjig. Knjiga je tiskana tako, da je polovica pripovedk tiskanih v cirilici, polovica pa v latinici. Naročnina se pošlje na poštno čekovni račun 53.081 ali pa s poštno nakaznico na JUU Beograd, Kralja Miljutina 66, s pripombo kaj se naroča.

— Učiteljski dom v Splitu. Tudi učiteljstvo iz našega Primorja zbira že dolgo časa prispevke za svoj dom. Ze pred vojno se je začela akcija za zidanje učiteljskega doma v Splitu. L. 1920. je bila osnovana zadruga »Učiteljski dom« z. z. o. z. v Splitu. Namen zadruge je zgraditi v Splitu dom, kjer bi bil konvikt in tiskarna. Zadrugi deložni znašajo po 100 Din, a pravila predvidevajo tudi ustanovnike, ki vplačajo po 1000 Din in dobrotnike, ki vplačajo enkratni znesek 2500 Din. Pred kratkim je zadruga razposlala na učiteljstvo svojega področja in tudi izven njega pozive za pristop k zadrugi. — Želimo tovarišem iz primorske banovine, da bi svoje započeto delo kaj kmalu dovedli do popolnega uspeha.

† VALENTIN ZAVRL

24. aprila je umrl v Ljubljani po kratki bolni tovariš Valentin Zavrl, šol. upravitelj v p., star 72 let. Pokojni tovariš Zavrl je bil po rojstvu Ljubljančan, rojen 1864. Z 19 leti je dovršil učiteljske v Ljubljani. Začetek njegovega učiteljskega službovanja je bil na Dolenjskem v novomeškem okraju, kjer je ostal 13 let do 1896. ko je prišel za šolskega upravitelja v Begunje pri Radovljici. Tu je ostal do svojo upokojitve 1923., polnih 27 let.

Pokojni je bil nad vse čislán in spoštovan učitelj in vzgojitelj šolske in izvenšolske mladine, vester v svojem poklicu in kot tak ljubezniv in zvest stanovski tovariš in obče v družbi dober in vesel družabnik. Sicer bolj tihega in mirnega zadržanja, a odločen in kremenit v svojem mišljenju in prepričanju. Zato so ga ondosti tovariši(-ce) tudi odbrali za svojega zastopnika v takratni okrajni šolski svet.

Izven svojih stanovskih dolžnosti je posvetil vse svoje sposobnosti in zmožnosti v prostem času za gospodarski in prosvetni napredek ljudstva. Z vsvo vnmemo se je žrtvoval za napredek sadjarstva in kmetijskva. Bil je požrtvovalen vodja kmetijske podružnice, vnet član in načelnik gasilske čete, neutrudljiv vodja gledaliških predstav.

Za vsvo to požrtvovalnost ga je ljudstvo tudi cenilo in spoštovalo in ga bo ohranilo v hvaležnem spominu. Njegovo delovanje je toliko bolj upoštevanja vredno, ker v tedanjih časih ni bilo učiteljstvu z rožicami postlano, bodisi pri njegovem upoštevanju, pravica in še veliko manj v gmetnih ozirih.

Tovarišu Zavrlu bo ohranjen svetel spomin!

L. P.

Cisti

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Bana je v ptujskem okraju pozdravljala med drugimi tudi šolska mladina. G. ban je v Cirkovčih tudi nagovoril šolsko mladino in jo pozival, naj uboga starše in učitelje. V Hajdini je pozdravil g. bana šolski upravitelj Petje, kot moža, ki je znal za svoj narod trpeti, ki je znal za njegov dobrobit vedno in povsod zastaviti vse svoje sile, četudi mu to ni hodilo vedno prav in je moral prevzeti nase vse breme svojih političnih nasprotnikov. (»Slovenec«, 29. IV.)

— I Počitniški tečaj za učitelje. Za ročna dela bo tečaj v Zagrebu od 3. do 30. VII. in na Korčuli od 20. VII. do 15. VIII. (»Glas narod«, 29. IV.)

— I Na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani je vpisovanje v letni semester zaključeno. Vpisanih je 1593 slušateljev.

— I Ukinitve manjšinskih šol v Nemčiji. Z zatvoritvijo zasebnih šol v Nemčiji bodo najbolj prizadete katoliške verske šole in šole narodnih manjšin, med temi bo zaprtih 59 poljskih in 19 lužiško-srbskih šol. (»Slovenski narod«, 30. IV.)

— I V komisijo za manjšinsko šolstvo, ki določa o sprejemu učencev v manjšinske razrede sta imenovana od banske uprave gg. dr. Brandstätter in Felber iz Maribora. (»Deutsche Zeitung«, 30. IV.)

— I Ljubljanski muzej je od 3. maja dalje odprt vsako nedeljo od 10. do 12. ure za splošno brezplačno poset.

— I Zalec dobi novo šolo, vendar se stvar na višjih mestih zavlakuje in se izgublja za gradbena dela ugoden čas. (»Nova doba« od 1. V.)

— I O ljubljanski univerzi ima 4. številka »Sodobnosti« zanimiv članek. Na univerzi je otrok državnih in priv. uradnikov 80%, od vseh drugih stanov pa le 20%. — Na tehnikih je slika sledeča: Otrok kmetov 9,7%, otrok delavcev 2,9%, otrok drž. uradnikov 58,9%, otrok zasebnih uradnikov 28,5%. Na vsej univerzi študira od 280.000 družin kmetov in delavcev 400 študentov in od ostalih 60.000 družin drugih stanov pa 1300.

— I V San Felice v Mehiki je množica katoličanov, ki so prihajali iz cerkve, napadla skupino šolskih otrok svobodne šole, ki so mesto v cerkev šli na izlet. Pri tem je bilo 16 otrok ubitih in 25 ranjenih. (»Delavska politika«, 2. V.)

— I O premešitvi Vide Pečnikove iz Studencev v Maribor, Ivana Hrovata iz Ihana v Krško in Marije Cepuder iz Ptuja v Maribor in o razrešenih upraviteljih Jankovića v Vojniku, Höglerja v Mozeltju in Kerhanka v Pobrežju piše »Slovenec« od 3. V.

»Kako je le vendar to mogoče?«

»Četrta dimenzija podira vse ploskve in zapreke, razgaljeni ležimo pred njo, ničesar ji ne ostane prikrito. Najstrašnejše so pa za nas njihove sodbe, moč štiridimenzionalnega sveta. Kakor jerihonske trobente udarjajo glasovi ob nas. Oziramo se, pogled v četrto dimenzijo nam je neznan, zaman je vsako naše beganje, smer nam je neznan, le grmenje slišimo. Srečen zemljan, ki prileze na njene livade, na njen razgledni stolp.«

»Kdo pa lahko prileze do oglišč štiridimenzionalnega sveta?« vpraša s tihim upanjem mlajši tovariš.

»Samo gotovi ljudje, ljudje z domišljijo in velikim matematičnim znanjem.« odgovori starina in pobije trota, ki je priletel pred panj.

»Ali pa oni resnično žive v njem?«

»Samo v domišljiji, radi oglišč oziroma razglednega stolpa; sicer si pa že sam povedal, da je štiridimenzionalni svet mogoč samo v domišljiji.«

»Potemtakem nam taki ljudje lahko škodujejo ali pa koristijo?«

»Lahko eno, lahko drugo! S svojo sodbo vplivajo na javno mnenje, s tem vzbujajo razpoloženje naroda do nas.«

Dolg molk, le brenčanje čebel moti miselni tok premišljujočih učiteljev. Nato vstane starejši tovariš z besedami: »Ali veruješ sedaj v možnost obstoja štiridimenzionalnega sveta?«

»Da in ne! No, znanstveniki iz teorije, jaz oziroma mi vsi pa iz prakse. Prekleta dimenzija. Zbogom!«

»Na svidenje!«

Čebelar je ostal pri čebelnjaku ter se povrnil nazaj v realen svet, mlajši pa odkorakal s povešeno glavo. Gotovo je še nadalje razmišljeval o precudnem štiridimenzionalnem svetu.

Vinko R.

—1 Dva izseljeniška učitelja. Učitelj Jančič je premeščen iz Ambrusa v Metz, učitelj Šlibar iz Litije v Gladbeck. »Slovenec« od 3. V. dodaja pri premostitvi Jančiča še tale komentar: S tem je končana dolgoletna borba za tega odličnega prijatelja in kulturnega delavca med našimi izseljenci v Franciji, ki se pod prejšnjimi režimi ni premaknila z mesta in je učitelj Jančič za pridno in požrtvovalno delo za naše izseljence stradal.

—1 Protj nerednemu izplačevanju pokojnin in protj groznemu birokratizmu v tem pogledu prinaša »Slovenec« od 3. V. daljši članek.

—1 »Krščanska šola«, ki ima 70 podružnic je zborovala dne 3. V. V svojih resolucijah zahteva: V šolah bodi verouk osrednja moč za vzgojo značajev. Katoliške učence naj poučujejo le katoliški učitelji! Zasebne šole so potrebne in upravičene. Šolnine naj se odpravijo. Prepreči naj se unifikacija in monopoli-zacija učbenikov. (»Ponedeljski Slovenec« od 4. V.)

—1 »Narodna prosveta« od 3. V. priobčuje naslednje članke: »Učitelji in politika«, »Šolski nadzorniki in šolsko nadzorovanje«, »O angleškem šolstvu« ter polemiko o poskusni šoli v Beogradu.

—1 »Deutsche Zeitung« od 3. V. piše, da se je začel »Učiteljski tovaris« zanimati za Kočevje kot še nikdar. Omenja tudi zadevni članek v zadnji številki lista, ki govori o narodno-političnem položaju Kočevja.

—1 Za jetiko umre v Jugoslaviji letno 40.000 ljudi. v Sloveniji 1500. Z odprto jetiko ogroža zdravje otrok v naši banovini letno 5000 bolnikov. Protituberkulozna zveza v Ljubljani pozivlja vse na ustvaritev fonda, ki bi omogočal ustanavljanje protituberkuloznih disperzerjev, ki naj omogočijo tudi najrevnejšemu brezplačno preiskavo in zdravljenje. Disperzerji naj širijo splošno zdravstveno prosveto in naj pazijo posebno na šolsko mladino, da se med njo omeji jetika. (»Mariborski večernik«, 2. V.)

—1 Mariborskega pedagoškega tedna se je udeleževalo po 300 staršev dnevno, skupno tedaj 1500 udeležencev. Starši so prihajali k predavanjem celo iz daljne okolice. Predavanja se ponovijo najbrže tudi v Celju in v Ptuju. Misli se tudi na izdajo roditeljsko-vzgojnega lista. (»Mariborski večernik«, 2. V.)

—1 Teden snage priredi »Sokol« na predlog zdravniškega oddelka na vsem področju saveza SKJ, in sicer od 24. maja dalje. To naj bi bil prvi početak dela za izboljšanje higienskih razmer pri nas. (»Sokolski glasnik« od 1. V.)

—1 Slovenski in splošni alkoholizem pa književniki se je glasil naslov predavanja, ki ga je imel 28. IV. t. l. v Ljubljani naš stari upokojeni tovaris Rudolf Horvat, predsednik društva »Treznost«. O predavanju so poročali trije ljubljanski dnevniki in sicer — kar je posebno značilno za nas — vsak z drugačnim naslovom kakor se je v resnici glasilo. »Jutro« je priobčilo že na dan predavanja daljše poročilo pod naslovom: »Dokler je pil, je bil zdrav in čil...« »Slov. Narod« omenja med drugim tole: »Priznati je treba, da mora imeti pri nas predavatelj, ki hoče javno zagovarjati treznost, precej poguma, kajti naši pivci so v resnici velesila, ker so v dobri meri istovetni z javnim mnenjem.« Najbolj izčrpno pa je bilo poročilo »Glas naroda« z naslovom: O naši rak-rani. Naš »ponos« in sramota.

—1 Zaščita otrok. Sirotišnici sta v državi 102, od teh je 18 državnih in banovinskih in 24 privatnih. V vseh je 4800 otrok. Dečje kolonije: 1. 1934. je bilo 18 kolonij z 900 otroki. Šolskih kuhinj 187, kjer dobiva hrano 12.000 otrok, med temi jih je samo v naši banovini 34. V počitniških kolonijah je bilo v zadnjih letih približno 10.000 otrok. Otroških poliklinik je 68. Sanatorijev je 6, okrevališč 17 s skupno 1100 posteljami, dalje so še 3 zračne šole za tuberkulozne otroke, 6 gozdnih šol in 6 šol za rekonescentne. Šolskih poliklinik je 115. (Po »Ženskem svetu« št. 5.)

—1 Protj igralnim aparatom, ki jih imajo v nekaterih ljubljanskih lokalih in ki budijo igralsko strast pri mladini, piše »Pohod« od 1. V. Tu se obrača tudi na prosvetno oblast, češ, zakaj prosvetna oblast ne ukrene ničesar proti tej igri in ne pokaže mladini vse umazanosti te igre, s katero neka tvrdka izkorišča lahkornost ljudstva.

—1 Glede »Sokola« je sprejela krščanska šola na svojem zborovanju naslednjo resolucijo: SKJ še vedno vztraja pri Tyrševih, od katol. episkopata Jugoslavije obsojenih vzgojnih principih. Samo v to telesno in vzgojno organizacijo smejo vstopati učenci in dijaki, ki se v nekaterih primerih naravnost silijo k vstopu. Krščanski starši zahtevamo torej, da se zakon o SKJ spremeni in da postane Sokol zopet svobodno društvo. (»Slovenec« od 5. V. 1936.)

—1 Predavanje o poklicni posvetovalnici, ki ga je imel na univerzi prof. cand. Vladimir Schmid, prinaša v ekscerptu »Glas naroda« od 5. V.

—1 Ob 15. občnem zboru »Pedagoške centrale« prinaša »Mariborski večernik« od 4. V. poročilo, ki daje lep vpogled v delo društva.

—1 Nemški pouk na Južnem Tirolskem. Pred letom so dobili Nemci zagotovilo, da bodo Italijani, dovolili povsod, kjer bo dovolj priglasev, 3 uri tedensko pouka v nemščini. Prijavilo se je 28.000 otrok, ki so želeli vsaj te ure pouka v materinskem jeziku, ali dovoliti so ga le v 2 šolah za 500 otrok. — Zanimivo je, da sta bili zopet 2 učiteljici arbirani in zaprti, ker sta poučevali doma nemške otroke nemško abecedo. (»Mariborer Zeitung« 5. V.)

—1 Društvo Schulverein — Südmark, štajersko okrožje, je imelo te dni občni zbor. Iz poročil izvemo, da ima to društvo, ki deluje v jezikovno mešanih krajih ob naši meji, 255 podružnic, več knjižnic z 80.000 knjigami, več tisoč otrok obdaruje za božič in daje stipendije dijakom iz obmejnih krajev. V lanskem letu je izdalo društvo za obrambne namene trideset milijona dinarjev. (»Mariborski večernik« 4. V.)

Učiteljski pravnik

—š Polna draginjska doklada upokojenke — razsodba državnega sveta. Neka upokojena učiteljica se je preselila iz zdravstvenih ozirov iz kraja službovanja njenega soproga aktivnega uradnika in je prosila za izplačilo polne osebne draginjske doklade. — Prošnjo ji je finančna direkcija odbila. Proti tej odločbi se je pritožila na finančno ministrstvo, ki je odbilo njeno pritožbo. Končno se je imenovana pritožila na Državni svet, ki je z razsodbo Br. 2641/36 z dne 24. II. 1936. odbilo tožbo iz razlogov, ki se glase:

»Pošto je proučilo tažbu, osporeno rešenje i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tažbu poslat pismom od 13. jan. 1936. g. br. 51.229/35, Državni svet je našao, da je tužilja osporeni rešenjem pravilno odbijena od traženja da joj se isplačuje potpun lični dodatak na skupoću zbog toga što je usled bolesti pritudjena da stanuje odvojeno od muža.

Ordredbom st. II tač. 2 izmena i dopuna Uredbe o dodatcima na skupoću državnih penzionera od 11. aprila 1934. god. br. 1410/1 predvidjeno je da se prema tamo odredjenoj skali smanjuje ženin dodatak na skupoću ako je muž državni službenik a žena lični penzioner kao što je i ovde slučaj. Nikakav izuzetak od ovako postavljenog pravila ovim propisom nije učinjen. Docnijim upustom ministra financija br. 15.930 od 23. aprila 1934. g. izdatim na osnovu št. 28 U. Z. i čl. 32 Uredbe o dodatcima na skupoću državnih penzionera br. 11.330 od 14. III. 1932. god. predvidjeno je, da se smanjenje dodatka neće vršiti samo u slučaju kad muž i žena žive odvojeno usled bračnih razmirica, a da će se u svima ostalim slučajevima smanjenje ličnog dodatka izvršiti prema zanimanju (prihodu) muža bez obzira, da li muž i žena stanuju u istom mestu pošto je zakonska pretpostavka, da je mesto stanovanja žene — lične penzionerke tamo gde stanuje njen muž, pa dakle i u slučaju tužbe.

—š Vprašanje: R. G. iz J. Ali se plačuje stanarina, ki jo prejema učiteljstvo, od krajevnih šolskih odborov za mesec naprej ali mesečno za nazaj? Kakšen način plačevanja je zakonito pravilen?

Odgovor: Stanarina pripada kot ostali prejemki v naprej.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. »Za Hrenov kamen« so nadalje prispevali: učiteljstvo osn. šole v Središču z upok. tov. ravnateljem A. Kosijem 75 Din, in učiteljstvo osn. šole Ptuj - okolica. — Prav iskrena zahvala! M. Kožuh, blagajnik.

Mladinska matica

—mm »Pirhi« v radiu. Članica iz Narodnega gledališča v Ljubljani je priredila dve pravljici iz »Pirhov« za otroško uro v radiu, in sicer »Hudička z belim repom« in »Najlepše plačilo«. Otroci so obe stvarci poslušali z velikim veseljem.

—mm Teslova proslava. 28. t. m. bodo proslavile vse šole 80. letnico Teslovega rojstva s predavanji. Predavateljem je nujno potrebna za to knjiga »Tesla in razvoj elektrotehnike«, ki jo dobijo pri Mladinski matici po znižani ceni broš. po 20, vez. po 24 Din.

—mm Nevarnost je da ostanejo nekateri brez naših rednih publikacij. Letos bomo tiskali namreč le malo knjig več kot je naročnikov na »Naš rod«, zato je nevarnost, da ostanejo zamudniki brez njih. Tisti, ki ni-

so naročili vseh števil »Našega roda«, bodo hudo oškodovani, ker bodo letos knjige izredno lepe. Saj bi stala samo bogato ilustrirana knjiga »Čurimurčič«, ki izide v večbarvnem tisku s klišaji, drugje nad 30 Din. Cenjeni poverjeniki so naprošeni, da opozore zamudnike, da naročijo še zaostale številke »Našega roda«, dokler ni prepozno.

Šolski radio

—r XXIX. teden. Torek 12. maja proslava ob 60 letnici rojstva pisatelja Ivana Cankarja; izvaja »Ženska realna gimnazija v Ljubljani« po sledečem sporedu: 1. Dr. Pavel Karlin: Svečan prolog. — 2. Ivan Cankar: Govor. — 3. Pokopal sem svojo ljubezen... Pesem. — 4. Vrhnika, prečudni kraj! — 5. Josip Hatze: Majka. Solospev. — 6. Majsko veselje. — 7. Skodelica kave. — 8. Tam sredi morja... Pesem. — 9. Dateljni. — 10. Dr. Anton Dolinar: Mamica. Dekliški zbor. I.—III.

Petek 15. maja: Skladatelj Vavken v besedi in pesmi, izvaja III. razred višje narodne šole Davorina Jenka v Cerkljah pri Kranju. Vodi šolski upravitelj tov. Josip Lapajne. Razpored: 1. Kratka pojasnila o Vavkovih delih. 2. Petje: Domovini. Višred se povrne. Mlin. Selsko veselje. Sveti križ. Misijonski zvon. Božična. Velikonočna. Krasen majnik. Blaga kraljica. Hvalo pojte. I.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 10. maja ob 16. uri predaval g. Okorn: Čelbelenje na med in rojenje.

Stanovska organizacija JUU iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG sporoča članstvu, da se dnevni red zborovanja v soboto, 16. maja t. l. v deški narodni šoli v Studencih spremeni v toliko, da se ob 10. uri vrši predavanje tov. Vranca o »Aktualnih pedagoških problemih« s koreferatom tov. Ledineka. Ob tej priliki bo tudi ogled podrobnih učnih načrtov, ilustriranih tednic in delovnikov. Hospitacija in poročilo o ekskurziji »Pedagoške centrale« na Čehoslovaškem se preloži na prihodnje zborovanje.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto 16. maja ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu. — Predava univ. prof. dr. France Veber — »Človečanstvo, jedro narodne misli«.

— JUU SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA je na prošnjo nekaterih tovarišev upraviteljev iz tehničnih razlogov sklenilo preložiti zborovanje, ki bi se moralo vršiti v soboto dne 9. maja 1936 v Kranju, na dan 16. maja 1936, t. j. tudi v soboto. Dnevni red bo ostal neizpremenjen. Na svidenje! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo zborovalo v soboto dne 16. maja t. l. ob 10. uri dop. v Ambrusu. — To zborovanje bo poleg važnih stanovskih in šolskih zadev posvečeno v prvi vrsti gospodinjstvu. Predavala bo iz prijaznosti voditeljica gospodinjskih tečajev g. Zalokarjeva o temi: »Gospodinjski pouk in sodobna kmečka mladina«. — Praktično pa bo g. voditeljica pokazala s tečajnicami uspehe svojega dela v Ambrusu pri kosilu, ki ga bomo imeli v gospodinjskem tečaju. — Radi važnosti predmeta, ki je na dnevnem redu in ki je vpeljan z novimi učnimi načrti tudi v naše šole, vabimo prav lepo na ta majniški izlet vse tovarišice, v polnem številu pa tudi tovariše! Svojo udeležbo sporočite zlasti oddaljene šole šolskemu upraviteljstvu v Ambrusu. — Na svidenje! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA odpoveduje ljubljansko zborovanje sklicano za 9. t. m. za nedoločen čas. Ker se nismo prešli ta mesec plač, smo intervenirali na merodajnih mestih, toda ker ni mogoče vedeti kdaj prejmemo mesečne plače, smo prisiljeni preklicati gornje zborovanje.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo dne 4. aprila 1936. v Mozirju. Navzočih 35 članov.

Predsednik pozdravi novodošle tovarišice. Z lepimi besedami se spomni nedavno umrlega sres. načelnika g. Kandriča in umrlega tovariša Antona Skubina iz Šoštanja ter nakratko oriše njegovo trpljenje molno življenje.

Situacijsko poročilo: Vse nekako miruje. Disciplinska preiskava ni končana. Izvršile so se mnoge premostitve. — Uveden je disciplinski postopek za učitelje. Stanarine bo učiteljem nakazovala banovina in tudi šole bodo prišle najbrž pod banovinsko oskrbo.

Za delegata v akcijski odbor za postavitve spomenika kralju Aleksandru I. v Gornjem gradu se izvoli tov. nadzornik. Sklene se dati iz društvene blagajne 100 Din, vsak član našega društva pa prispeva po 10 Din. Predlog o bolniškem zavarovanju se sprejme z večino glasov. Sresko društvo šmarje pri Jelšah vabi za junij na zborovanje v Rog. Slatino več sreskih društev in tudi tovariše iz savske banovine. Vršilo bi se pa samo v primeru, če se prijavi dovolj udeležencev in če ga oblasti dovolijo. Predlog se sprejme.

Tov. Počkaj referira o temi: »Vloga šole pri reševanju kmetске gospodarske krize« Mnenja je, da manjka skupna smer udejevanja. Država je poklicana, da izvede široko organizacijo kmeta. Delo šole pa naj bi se usmerjalo v pripravlanje in vzajanje kmetских značajev za skupno delo. Dotaknil se je tudi problema delovne šole. Po referatu se je razvila živahna debata, kako obdržati odraslo kmetsko mladino in o temeljih učiteljske izobrazbe. Na predlog tov. Spindlerja se sklene, da nabavimo za sresko knjižnico vse, knjige, ki so doslej izšle v založbi »Ekonomske enote«.

Pri slučajnostih so se slišale pritožbe nad kmetijskimi predavanji v radiu, ker ne zadovoljujejo. Dalje smo razpravljali o novih čitankah. — Tovariša Rainerjeva sta se odjavila iz društva, ker sta premeščena v drug srez. A. Rozman, preds. Jadviga Golež, taj.

Novosti na knjižnem trgu

—k Proteus. Izšla je 4. štev. tretjega letnika Proteusa s sledečo vsebino: S. Antič: Kormoran. (Z eno sliko); Lavo Čermelj: O podzemskih vodnih tokovih Primorskega kraja. (S tremi slikami); P. Grošelj: Ivan Petrovič Pavlov in njegovo delo. Z enim portretom in petimi slikami. — Drobne vesti: Spodnja meja velikosti živih bitij. — Najmanjše znano sonce. — Novosti iz evgenike. — Naročnina na list znaša letno 50 Din. — Naročila je pošiljati na naslov: Prirodoslovno društvo v Ljubljani.

—k Sienkiewicz: Mali vitez. Založba »Evalit«, Ljubljana 1936. — »Mali vitez« je eno izmed najlepših in najpriljubljenejših Sienkiewiczjevih del. Neskrajšana izdaja ima 612 strani. Opremljena je okusno in tudi lepo ilustrirana. Tako je postalo vsem dostopno to lepo delo, zgodba malega viteza, gospoda Volodijevskega, njegove pogumne ženice Barbke in veselega viteza Zaglobe. — Knjiga »Mali vitez« je izšla v rodbinski knjižnici založbe »Evalit«. Ves njen letni program (10 knjig) stane z revijo »Prijatelj« vred samo 99 dinarjev ali 9 dinarjev na mesec. — Naroča se pri upravi »Prijatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Novostenske slike!

1. Sarajevo,
2. Manastir sv. Nauma in manastir Gračanica,
3. Triglav, Bled, Peričnik.

Velikost slike 66 × 88 cm. — Cena sliki je Din 50.—
Slike so izdelane v bakrotisku in so odobrene od Ministrstva prosvete.

Naročila sprejema

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“
V LJUBLJANI

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, šivalnih strojev. — Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

KUPUJTE PRI TVRDKAH
KI OGLAŠUJEJO
V NAŠEM LISTU